

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Alienatio Canonica Rerum Ecclesiae Temporalium

**Wiestner, Jacob
Prielmeyer, Bernhard F.**

Ingolstadii, 1692

Articulus VI. De Valore Alienationis, sine justa Causa aut Forma Canonica,
celebrata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61444)

alia enim, etiam in casu licito, & Canonicis Solennitatibus observatis, alienari sine Domini directi consensu non posse, arg. *c. Transmissa 7. c. Verum, 8. De Foro compet.* communiter docent
 22 Canonistæ apud Laiman *l. cit.* Denique Bona, quæ, ut sine suo consensu non alienentur, Patroni etiam Laici, Privilegio, vel Consuetudine, immemoriali tempore præscriptâ, obtinuerunt, Laiman *ibid. n. 5 2.* & Pirthing *Method. Jur. Canon. lib. 3. tit. 13. n. 63.*

ARTICULUS VI.

De Valore Alienationis, sine justa Causa aut Forma Canonica, celebrata.

SUMMARIUM.

1. Harum alterâ destituta, illicita:	1. Alienationem aliqui pro valida habent.
2. Sine Causa facta Alienatio etiam nulla est;	9. Verius eam irritat ommissio Solennitatis,
3. Non propter solam Prohibitionem juris:	10. Necessaria etiam casu, quo illa utilis est:
4. Quo multa prohibentur, quæ facta tenent.	11. Et ab Ecclesia, contractu stare volente, supplenda,
5. Expositio can. Imperiali 25. q. 2. &c.	12. Saltem ex intervallo.
6. Ecclesia restituitur, cum laesa est in pretio,	13. Differentia inter Pupillum, & Prælatum:
7. De Causa solum existimata.	14. Et istius paritas cum Minore & Vasallo
8. Solâ Formâ destitutam Alienationem aliqui pro valida habent.	15. De consensûs Alienationi supervenientis retroactione.
- R**erum Ecclesiæ Immobilem & Pretiosarum Alienationem, quantumvis solennem, sine justa Causa, aut cum ista

ista sine solemnitatibus, aut aliqua istarum celebratam, illicitam Prælati esse, res est omnino indubitata.

Dubium autem & Controversia inter DD. primò est, de ejusmodi causâ destitutæ, sed cum debitis solemnitatibus celebratæ Alienationis Valore. Eam enim de Jure subsistere cum Glossa in can. *Sine exceptione V. Profuturum*. 12. q. 2. volunt Hostiensis in *Summa De Reb. Eccles. alien.* §. 3. in fine & Joan. de Lignano apud Panormit. in *cit.* 1. De in integ. restit. n. 17. cā præcipuè moti ratione; quòd ex una Ecclesia, cum ejusmodi alienatione læditur, in integrum sive eum statum, in quo ante contractum fuit, restituatur per *text. c. 1. cit. & c. Auditis*. 3. eodem Tit. ex altera vero parte, cum Contractus nullus est, ejusmodi restitutioni locus non sit per *l. In causa 16. princip. & §. Et generaliter 3. ff. De Minoribus &c.* cum enim tali casu Ecclesia habeat remedium Nullitatis Ordinarium, locus non est extraordinario Restitutionis, secundum Regulam ab omnibus receptam, & omnino indubitatam testibus Sfortia Oddo De *Restit. in integ. p. 1. quest. 17. n. 13.* & Rolando à Valle *lib. 1. Consil. 59. n. 1.*

Sed meliùs eam pro irrita nullaque, cum *cit.* Panormit. 2
habent Covarruvias *lib. 2. Var. cap. 17. n. 2.* Redoanus De *Reb. Eccl. non alien. Rubr. 21. n. 38.* Molina *Tract. 2. de 1. & 1. disp. 468. n. 15.* & Azor *p. 2. Instit. moral. lib. 9. cap. 1. quest. 8.* propter textum *cit. c. 1. in 6.* ubi Innocentius IV. Alienationem non Solennem invalidam pronuntiat, ex ratione; quòd *evidens Necessitas, quare fieri deberet, vel Utilitas non subesset.* Ei consonant Clemens V. rei Ecclesiæ immobilis Locationes ad vitam & *c. nisi Necessitas aut Utilitas Monasterij* expolcat *c. Ad Monasterium 1.* & Paulus II. *nullius omnino roboris & momenti* sic decernens super ejusmodi rebus initos contractus, *praterquam in casibus Jure permissis*, Extravag. *Ambitiosa inter com. De Reb. Eccles. alien.*

Pro ratione Nullitatis ejusmodi alienationis. *cit.* Redoanus 3

mus & Azor cum Panormit. in c. Nulli cit. n. 7. reddunt ipsam Juris prohibitionem: ex qua actus contra eam gesti Nullitatem generaliter argui volunt, quod Imperiali Constitutione l. Non dubium §. C. De LL. & Canonicâ Regulâ 64. in 6. aperte sancitum sit, ut ea, quæ contra leges & SS. Canones fiunt, non solum inutilia, sed etiam pro infectis habenda sint, textus est can. Imperiali 25. q. 2.

Verùm hæc ratio speciem majorem, quàm vim habet; eum enim prohibere & irritare diversa sunt: ex simplici actus prohibitione ejus Nullitas legitimè non inferitur; quia multa prohibentur, quæ si facta fuerint, obtinent roboris firmitatem, non minùs clarus, & regularis textus est. c. Ad Apostolicam 16. De Regular. Cui similia habentur c. Ex literis 2. in fine, de Matrim. contra interdict. & c. Unico, De voto in 6. sic enim Matrimonia Clandestina Ecclesia non tantùm prohibuit, sed semper detestata est, teste Tridentino sess. 24. cap. 1. De Reformat. Matrim. & tamen, ante hoc ejus Decretum, clàm inita conjugia irrita non fuerunt. Sic eadem Voto simplici obstrictis illicita: & tamen Voti religione, aut ex alio impedimento solùm impediente orta obligatione insuper habitâ, contracta subsistunt per c. Ex literis, c. Unic. cit. & c. Rursus 6. Qui Clerici & vovent. Sic res uni promissa aut vendita contra legis prohibitionem donari, & vendita tradi alteri validè potest, Suarez De LL. lib. 4. cap. 30. Molina Tract. cit. disp. 88. & Sanchez lib. 7. De Matrim. disp. 2. n. 10. can. Imperiali & ceteros textus in contrarium allegatos de Lege sive Jure actui formam præscribente, aut Decreto Clausulâ aut verbis irritantibus munitâ, ac proinde intra simplicis prohibitionis terminos non manente explicantes: & monentes ea, quæ contra jus fiunt, pro infectis sæpe ideo tantùm habenda, quod careant robore Firmitatis, & ope Exceptionis, vel per sententiam Judicis elidantur, vel rescindantur juxta can. Vides, distinct. 10. ibi Quod contra leges accipitur, per leges dissolvi meretur.

Scd

Sed, ut ad propositam Alienationem redeamus, ejus Nullitas non rectè impugnatur ex *c. 1. & c. Auditis citt.* quia in Integrum restitutionem, non casu omnis justæ causæ deficientis: sed quo, illâ ex justa causa factâ, notabilis læsio accidit in pretio, Ecclesiæ competere cum *citt.* Covarruvia & Molina advertit Gonzalez *in c. 1. cit. n. 14.* tum enim Contractum de Jure subsistere patet arg. *c. Cum dilecti 3. & c. Cum causa 6. De Empt. & Vendit.* Canisius *in c. 1. cit. n. 3.* & ibi Gonzalez *n. 14.*

Eidem restitutioni in Alienatione, ex causa legitima tantùm existimata, & Juris Solennitatibus observatis, facta, locum esse, cum *citt.* Covarruvia *n. 2.* & Molina *n. 15.* volunt Bonacina *De Contract. disp. 3. quest. 8. p. 4. n. 6.* & Pirrhing *l. cit. n. 35. in fine;* quòd credibile non sit, Alienationes bona fide, & modo à Jure præscripto factas, ab Ecclesia irritatas. Quæ sententia, etsi valde probabilis, æqua, & in praxi tuta sit: & præterea, cum Jure præscriptæ Solennitates siue Alienationis forma observata est, legitimam causam non defuisse, præsumatur: casu tamen, quo causam legitimam tantùm existimatam fuisse constat, Alienationem, spectato Juris rigore, pro nulla satis probabiliter habent Navarrus *De Alienat. Rer. Eccles. n. 9.* & Palao *Tract. 11. disp. unica p. 15. §. 6. n. 2.* quòd, absque legitima causa facta Alienatio, cujusmodi ea, de qua agimus, revera est, à SS. Canonibus irrita absolutè pronuntietur.

Dubium secundò, & non minoris in praxi momenti, vel magis expeditæ Resolutionis controversia est de Valore Alienationis Immobilium aut Pretiosorum, ex justa quidem causa, siue in casu licito, sed hætenus enumeratarum Solennitatum aliquâ omisâ v. g. Capitulari aut Superioris consensu non requisito, vel non obtento, celebratæ. Et ejus quidem Valorem defendunt Sylvester *V. Alienatio. quest. 13.* Navarrus *De Alienat. Rer. Eccles. n. 17.* Rodriguez *22. Regul. tom. 1. quest. 27. art. 9.* & Quaranta *in Summa Bullar. V. Alienatio n. 24. & 50.* Moventur duplici ratione. Prima est; quòd dictas Solennitates præ-

præscribendi ratio unica fuerit; ne Ecclesiæ damnum ac præjudicium paterentur: hujusmodi autem damnum aut præjudicium, cum, quando v. g. evidentis Vtilitatis causa intervenit, omnino cesset, cessare etiam conveniat. Legem sive Sanctiones Ecclesiasticas, quibus dictæ Solennitates introductæ & Immobiliū ac mobiliū Pretiosorum Alienationi sunt præscriptæ per text. *c. Cum cessante. 60. De Appellat. c. Magna. in fine. 7. De Voto & arg. l. Generaliter. 50. C. De Episc. & Cleric. Tiraquell. Tract. De Causa cessante. lit. L. à n. 130. & Anchoranus Consil. 47. n. 4. ubi ait, Hæc est regula generalis in Legibus, Tractatibus & alis Dispositionibus, ut cessante causa, super qua fundatur Dispositio, etiam Dispositio cesset. Altera, quod, cum ejusmodi contractus, favore Ecclesiæ claudicet ita, ut hæc, illo secum sine debita Solennitate inito, stare, vel ab eo recedere, si velit, possit, ut in suo Tractat. De Redit. Sarmiento p. 1. cap. 2. n. 18. docet, contractum valere sibi necesse; quia ab invalido nulloque recedere contrahentium uterque liberè potest; cum, quod nullum est, nullum habeat effectum, perinde ut quod factum non est; quia non factum & nulliter factum æquiparantur *l. Quoties 6. ff. Qui satisfacere cog. Flaminus De Confid. quest. 46. n. 25. Confirmatur; quia, ut res malè alienata Ecclesiæ restituatur, necessaria est Rescissio Contractus, ut non obscure supponit *can. Apostolicos §. Quisquis, & disertè exigi videtur can. Precaria 12. q. 2. non obscuro indicio. Valoris; quia Rescissioni locus non est, quando actus ipso Jure est nullus. arg. *l. In causa. 16. §. Generaliter ff. De Minoribus.****

Verùm Rescissio *can. cit.* supposita vel expressa, non ad obligationem & similes Juris effectus, sed ad factum tantum referri debet ita, ut Alienatio, quæ de Jure nulla est, de facto etiam revocetur, & res Ecclesiæ restituatur, ut cum Turrecremata in *can. cit.* notat Gonzalez in *c. Quoties 2. De Pactis n. 2.*

Quare meliùs ejusmodi Alienationem pro irrita habent Covarruvias *lib. 2. var. cap. 17. n. 2. Molina Tract. 2. de 1. & 1. disp.*

diff. 468. n. 15. Suarez tom. 4. De Relig. lib 2. cap. 77. n. 20. & 21. & Bonacina De Contract. disp. 3. q. 8. p. 4. n. 10. qui præcipuè se fundant in Jure, debita Solennitate destitutas Alienationes discretè & generaliter irritante, can. Sine exceptione 12. q. 2. ubi Leo Papa Irrita, inquit, est Episcoporum Venditio & Commutatio rei. Ecclesia absque Conniventia & Subscriptione Clericorum: cui ad verbum consonant text. c. Irrita. 3. c. Tua 8. De jis, qua à Prælat. & similia habentur Clement. 1. & c. 1. De Reb. Eccles. alien. in 6. Rationem reddunt; quòd in Prælati desideretur potestas alienandi sine Solennitatibus, & sine iis facta Alienatio destituatur Formâ: quâ non servatâ actus est nullus. l. 1. l. Si cum inter 2. C. Quando provocare non est necesse Gloss. in c. Cum dilecta 22. V. Irritum, De Rescript. Panormit. ibid. n. 6. & Tiraquell. in l. Si unquam, C. De Revocand. donat. V. Revertatur n. 67.

Neque, ut contrariæ doctrinæ Assertores sibi persuadent, 10. cum Alienationem suadet evidens Utilitas, deficit ratio, ob quam Solennitates sunt introductæ; quia has introducendi ratio non fuit damnum & præjudicium, quòd hæc aut illa Ecclesia, vel in hoc vel illo casu particulari patitur, sed universale periculum multarum damnificationum Ecclesiis inferendarum, nisi Legali cautione certæ Solennitates in rerum Ecclesiasticarum Alienationibus universaliter observandæ præscriberentur: quæ ratio, cum non deficiat, quantumvis, debitâ Solennitate in contractu aliquo particulari non observatâ, nullum Ecclesiæ damnum inferatur, tali etiam casu non cessabit ratio, ob quam hæcenus declaratæ Solennitates Jure sunt præscriptæ. Confirmatur paritate LL. Civilium propter periculum multarum fraudum ac deceptionum in ultimis Voluntatibus committendarum, nisi universaliter observentur Solennitates l. Ex imperfecto 3. & l. Hæc consultissimâ 21. C. De Testamentis: & S. Synodi Tridentinæ, propter periculum gravium incommodorum, quæ ex defectu probationis Conjugiorum
 clàm

clàm initorum timenda sunt, ad valorem Matrimonij præsentiam proprij Parochi, & duorum vel trium Testium requirentis, *Sess. 24. cap. 1. de Reformat. Matrim.* quibus non præsentibus inita Matrimonia, & Solemnitatibus non observatis condita Testamenta, ipso Jure irrita nullaque sunt etiam casu, quo committendæ fraudis, aut alicujus incommodi ex Testamento minùs Solenni vel Matrimonio aliter inito, secuturi periculum abesse constaret; quòd fraudum aut incommodorum sæpe interventurorum, aut secutorum periculum, nisi Legales & Canonicae illæ Cautiones in omni Testamento aut Matrimonio essent observandæ, non cesset, *Suarez lib. 6. De LL. cap. 7. à n. 5. Salas Tract. eodem, disp. 11. sect. 3. n. 31. & Palao Tract. 3. disp. 5. p. 1. n. 11.*

Neque obstat eorundem Ratio altera; quia cum Ecclesia ¹¹ sine Solemnitatibus contrahens, si ista velit, resilire non permittitur in pœnam fraudis: quam illis, tanquam Canonicae Alienationis Formâ, non observatis, contrahendo præsumitur intentasse, *Valquez cit. dub. 14. in fine*, rectè advertens casu, quo Ecclesia sic contrahentem ad Contractûs observantiam vellet compelli, ex parte ipsius opus esse, ut Contractus, qui nullus fuit, adhibitis, quæ sunt omissæ, Solemnitatibus omnibus, approbetur & ratificetur. Vnde

Dubium tertio est, an Alienatio ob defectum Solemnitatum nulla, illis ex intervallo supervenientibus ratificetur? Ratio dubitandi desumitur à paritate Pupilli: à quo sine consensu & autoritate Tutoris initus, & propterea irritus Contractus, illius consensu ex intervallo superveniente non convalet, *§. Tutor. 2. Instit. & l. Obligari 4. §. Tutor 5. junctâ Glosâ V. Debet, ff. De auth Tutor.* Confirmatur; quia Alienatio destituta Solemnitatibus, ut ante dictum, nulla est, ob defectum Formæ: in qua, ubi peccatum est, Ratihabitio nihil operatur, secundum Baldum in *l. Observare 4. §. Post hac 6. ff. De Officio Proconsul. q. 14.*

Nihilo-

Nihilominus ejusmodi rerum Ecclesiæ Immobilium Alienationem, Solennitatibus ex intervallo supervenientibus, ratificari, cum Hostiensis *in c. Cùm Nos 3. De ijs quæ à Prælat. V. Ratam,* & Panormit. *ibid. n. 3.* aliisque, defendunt Redoanus *De Reb. Eccles. non alien. Rubr. 30. casu 6. n. 10.* & Sarmiento, *de Redit. Eccles. p. 1. cap. 3. n. 1.* propter text. *c. Quoties 2. de Pactis:* ex cujus Gregoriana decisione Conventiones, Superioris consensum exigentes, ejus superveniente Ratihabitione, solidantur, & *c. Cùm Nos cit.* ubi Conventu non consentiente, imò reclamante, ab Episcopo facta Decimæ concessio non tenere dicitur, *nisi eam postmodum, sive ex intervallo, Conventus ratam habuisset.* Ratio est; quia ejusmodi Ratihabitione subsequens vim habet Mandati, & ad præcedentis atque Ecclesiæ utilis Alienationis tempus retrahitur, per *text. cit. & c. Ratihabitionem 10. De R. I. in 6. Hostiens. l. cit. Vivianus in Ration. c. Cùm Nos cit. & Barbosa in c. Quoties cit. n. 2.*

Neque aliud rectè infertur ex §§. *Tutor cit.* quia lata di-
 sparitas est inter Alienationem Prælati Ecclesiastici, & contractum Pupilli; isti enim contrahenti necessarius consensus Tutoris est, ut suppleat defectum judicij, quo laborare præsumitur Pupillus, ad istius quasi informandum consensum, & Personam integrandam, ut proinde meritò consensus sive auctoritas exigatur in ipso contractu, sive antequam ad alia negotia transitus fiat: contra Prælato, rem Ecclesiæ suæ Immobilem alienanti, Superioris & Capituli consensus necessarius est tanquam Solennitas: quæ etiam ex intervallo superveniens à Jure perinde habetur, ac si à principio in ipso Alienationis contractu intervenisset, & hanc ratificandi & confirmandi vim habet *per text. cit. & can. Si qua 12. q. 2. Gaill. lib. 1. Observat. 47. n. 5. & Gonzalez in c. Quoties cit. n. 13.* sicut Alienationem rei immobilis alicujus Minoris sine Decreto Judicis: & Alienationem Feudi à Vasallo sine Domini directi consensu factas, illius Decreto & Auctoritate, & hujus consensu ex intervallo supervenientibus

nientibus ratificari docent, Bartol. in l. Si quis 25. §. Jussum. ff. De acquirenda hered. n. 5. & Baldus in l. Cum ipsa 4. C. De contrah. empt. n. 5. cujus tamen in §. Posthac, cit. traditum generale dogma casu, quo Ratihabitio fit solenniter, & ab omnibus, à quibus actus ab initio geri debebat, procedere, arg. l. 1. C. Qui admitt. ad bon. poss. ex communi aliorum sensu, negat Sarmiento cit. n. 1. Sed hinc ulterius

¶ 5 Dubium quartò oritur, an Alienatio non solennis, Solennitatibus v. g. Capituli aut Superioris consensu ex intervallo supervenientibus ita ratificetur, ut perinde habeatur, ac si nulla Solennitas desiderata, ac proinde Alienatio ab initio valida fuisset? quod negat Panormit. in c. Cum nos cit. n. 5. eam non nisi à tempore Solennitatis supervenientis validam censeri desumens ex Regulis, Non firmatur tractu temporis, quod de Jure ab initio non subsistit; quæ 18. in 6. & Quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere, quæ est 29. ff. De R. I. Verùm, quia superveniens illorum consensus fictione Juris ad celebrati Contractus tempus retrotrahitur cc. cit. ac proinde Alienatio non per solum tractum temporis, sed legitimum consensum supervenientem ratificatur, ut notat Glossa Magna in Reg. cit. & præterea cum Ecclesia contrahens istius favore à Contractu resilire, etiam ante prius ommissi consensûs adventum, non potest, allegata Regulæ videri possunt, non obstare, quò minùs superveniente legitimo consensu Alienatio ita ratificetur, ut perinde habeatur, ac si ab initio valida fuisset: quod cum Navarro n. 17. cit. & alijs antiquioribus non obscurè sentit Suarez Tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 27. n. 20.

ARTICULUS VII.

De Consensu Apostolico.

SUMMARIUM.

1. Sine isto Ecclesiarum res sub-
- mitti nequeunt Laicis :
2. Et Immobiles ac Pretiosæ
- alicnari.
3. Ex-